

Posamezna številka 1 Din, mesečno, če se sprejema list v uravi, naročnina 4 Din, na dom in po pošti dostavljen list 5 Din - Celoletna naročnina je 50 Din, polletna 25 Din, četrtletna 13 Din. Cene inseratom podogovoru

PONEDELJSKI

SCLOVENE

Uredništvo: Koptarjeva ul. št. 6/III
Telefon št. 2050 in 2946 - Rokopisi se ne vračajo

Uprava: Koptarjeva ulica št. 6
Poštni črka račun. Ljubljana 15.179.
Telefon št. 2549

Umetnost pred 2000 leti. Kip cesarice Livije, ki so ga pred kratkim izkopali v Pompejih. Prištevajo ga k mojsterskim delom rimske plastike. (Livija je bila Avgustova žena in Tiberijeva mati. O njej pripoveduje zgodovina, da je bila ena najbolj nevarnih zastrupeljavk vseh časov.)

Blago, ki ga Evropa zavrača

Iz zanesljivega vira vemo, da so imeli na dan pred julijanskimi volitvami v Nemčiji glavni uredniki vseh dnevnikov v fašistični Italiji na svojih mizah pripravljene članke ali vsaj šablono rimskega izvora, v kateri se je glede na pričakovano zmago Hitlerja pri volitvah slavil fašizem kot veljavna politična doktrina. Fašisti so namreč pričakovali, da bo Hitler zbral vsaj okoli 50% vseh glasov. No, g. Hitler se je ustavil pri 37%, kljub temu je pričel govoriti o revoluciji. Te pa le ni hotelo biti. In 13. avgust! Ta ciganska številka! Najhujša pljuska, ki jo je Hitler kdaj dobil: Hitler je zahteval zase vso oblast, Hindenburg mu je pokazal vrata. Takrat je bil Hitler na vrhuncu, odkoder je peljal pot samo navzdol. Pri novembrskih volitvah je zbral 34% glasov, pri reševanju zadnje vladne krize si je Hitler skušal še enkrat zrvnati hrbtnico, toda Hindenburg mu je zopet pokazal vrata. Poročila iz Berlina govorijo o razkolu v njegovi stranki, ker se Strasser, ena izmed najbisernejših glav v Hitlerjevih vrstah, ki bi prišla celo v poštev za kancersstvo, ne strinja z revolucionarnimi smernicami svojega šefa.

Kratko, Nemčija noče fašizma, na Španskem so diktaturo v veliko žalost Rima že davno likvidirali, likvidacija diktatur se pripravlja tudi drugod. Fašizem ni nič več izvozno blago. Včasih so mislili v Rimu, da ga je mogoče izvažati in tako vnovčiti, eskomptirala ga je že italijanska zunanja politika. Včasih je že bila konjunkura — v marsikateri državi so mislili, da brez fašizma ne pojde — in tedaj so iz Rima prihajale bahave izjave o vesoljnosti fašistične ideje. Menda v Milanu je Mussolini še enkrat s polno silo svojega rezkega glasu zaklical Evropi izja stonice: »V desetih letih te po-fašistimo!« Sam je tako brijten, da ni sebi verjel, glavno je, da je množica to verjela. Konjunktura pa le ni več. Nasprotno, fašizma niti v kontingenčnih ne pušajo v države. Tu pa tam še vzklje kaka stranka s fašistično pobarvanim programom, a nardnje se pokaže, da je to goli nacionalizem.

Razumimo, da po vsem tem postajajo v Rimu bolj previdni. Fašizem, samo fašistična ideja, je še vesoljna, toda drugod je ne znajo porabiti. V drugih državah so samo slabe imacije, ki nimajo z Italijo nikakih zvez, zato se ne obnesejo. »Slo- zemski posnemanja italijanskega fašizma gredo svoje pot in so popolnoma neodvisna od nas,« beremo v nekem vodilnem fašističnem listu. Ker fašizem drugod ne gre — predvsem velja to za Nemčijo — prekljujejo v Rimu zdaj vse zveze s fašističnimi strankami po svetu. Če bi na pr. Hitlerstvo v Nemčiji uspelo, potem bi seveda v Italiji proglasili ta uspeh za zmago italijanskega fašizma.

Torej niti z dumpingom, z visokimi premijami za razne volivne fonde se fašizem ni dal izvoziti v Nemčijo. Slabo blago torej, ki je kvečjemu še za domačo uporabo. Za njega prebavo so potrebni krepki želodec, potrpežljivost, pomanjkanje smisla za pravo svobodo in demokracijo, za zavestno uživanje državljanskih svoboščin — ostanki toliko oboževane rimske civilizacije in feudalizma, ki se ga italijanski narod še danes ne more ote-sti. Za fašizem je končno nujno potreben Mussolini, kakršen je.

Huda nevihta v Dubrovniku

Dubrovnik, 11. dec. ž. Sinoči je divjala nad Dubrovnikom strahovita nevihta. Poškodovane so mnoge pristaniške naprave in prevozna sredstva. V neki hiši je udarila tudi strela, ki je napravila le materialno škodo.

NARODNO GLEDALIŠČE

DRAMA

12. decembra, ponedeljek: KAR HOCETE. Red A.

OPERA

12. decembra, ponedeljek: Zaprt.

Evropa obljublja razorožitev

Sporazum v Ženevi - Enakopravnost Nemčije priznana

Ženeva, 10. dec. tg. Popoldanska seja petih velesil, ki je trajala 5 ur, je vendar dosegla uspeh, ki bo postal končnoveljavni potem, če bodo na dogovor pristale vlade v Parizu, Berlinu in Rimu. Dvomijo samo o tem, ali bi pristal Pariz, glede odločitve v Berlinu, ki pričakujejo že jutri dopoldne, pa so mnenja različna. Vsekakor pa se bodo razgovori jutri dopoldne ob 11 nadaljevali. Kakor doznava Vaš dopisnik z nemške strani, ima formula o sporazumu, ki je bila dosežena pod pritiskom, Angležev, Američanov in Italijanov, štiri izjave, ki pravijo: 1. Eden izmed ciljev konference je, da se dovoli enakopravnost Nemčiji in ostalim državam, ki so bile z mirovnimi pogodbami razorožene. 2. Nemčija izjavlja, da je pripravljena, zopet udeleževati se razorožitvene konference. 3. Države, ki se udeležujejo pogajanj, izjavljajo, da so pripravljene slovesno zagotoviti, da nikdar ne bodo apelirale na orožje. 4. Cilj konference mora biti zmanjšanje oborožitve v čim najkrajšem času.

Ženeva, 11. decembra. AA. Nemčija je naposled pristala na besedilo o začasnem razorožitveni konvenciji, kakor so jo sestavili ostali zastopniki petih držav v Ženevi tekom večeršnjega dne.

Zastopniki petih glavnih držav so sprejeli predlog predsednika francoske vlade Herriota, da se Nemčiji prizna vojaška enakopravnost, če se vrne na razorožitveno konferenco, vendar pod pogojem, da bo to enakost izvajala v okvirju in sistemu mednarodne varnosti.

Nemčija, nato pa še Italija sta nato sprejeli besedilo sporazuma o enakosti vojaških pravic in o varnosti, kakor je bil snoči sklenjen med zastopniki glavnih velesil. Danes opoldne so zastopniki vseh petih držav z Nemčijo vred podpisali sporazum o vojaških pravicah in varnosti. Tako se bo zdaj Nemčija mogla vrniti na razorožitveno konferenco, s tem pa bo tudi razorožitvena konferenca stopila v novo fazo.

Po podpisu sporazuma, ki je bil dosežen z Nemčijo, so zastopniki petih držav dali časopisju ta-le komunikacije:

Pogajanja z zastopniki petih držav v Ženevi so uspela. MacDonald kot predsednik je bil pooblaščen od svojih tovarišev, da obvesti predsednika razorožitvene konference o tem-le:

1. Vlade Velike Britanije, Francije in Italije so izjavile, da spada med vodilna načela razorožitvene konference tudi to, da se prizna Nemčiji in drugim z mirovno pogodbo razoroženim državam enakopravnost vojaških pravic v režimu, ki jamči vsem narodom njihovo varnost. To načelo naj se opredeli v konvenciji, ki bo obsegala sklepe razorožitvene konference. Iz te izjave izhaja, da mora bodoča

»Zaupno povedano, gosp. Simon, ali nimam prav?« Dve prijateljski sličici o razgovoru med francoskim ministrskim predsednikom Herriotom in angleškim zunanjim ministrom Simonom o priliki razorožitvene konference v Ženevi. Fotograf, ki je ujel na ploščo ta dva prizorčka, je vedel prav tako malo o predmetu razgovora, kakor francoski vojni minister Paul-Boncour, čigar pozornost je v tem trenutku vzbujalo nekaj drugega.

razorožitvena konvencija obsegati določbe o omejitvi oboroževanja vseh držav. Način, kako naj se to izvede, je treba proučiti na razorožitveni konferenci sami.

2. Na podlagi te izjave je Nemčija sporočila, da je pripravljena vrniti se na razorožitveno konferenco.

3. Vlade Velike Britanije, Francije, Italije in Nemčije so pripravljene pridružiti se svečani izjavi vseh evropskih držav, da v nobenem primeru ne bodo skušale s silo rešiti kak sedanjih ali bodoči

spor med državami-podpisnicami. To velja ne glede na razpravo o celotnem razorožitvenem vprašanju.

4. Pet vlad Zedinjenih držav severne Amerike, Velike Britanije, Francije, Nemčije in Italije izjavlja, da so pripravljene sodelovati na konferenci tudi z drugimi državami. Potrudile se bodo, da v najkrajšem času in brez odlašanja sestavijo konvencijo o bistvenem znižanju oboroženosti in o omejitvi oboroževanja, tako da bo v tej konvenciji predvidena možnost njene izpremembe zaradi bodočih novih omejitev.

Nemški zunanji minister von Neurath bo odpotoval iz Ženeve ob 17., Francoski vojni minister Paul Boncour se nocoj vrne v Pariz, ameriški delegat Norman Davis pa se 15. decembra vkrcja za Zedinjene države.

Nemčija se vrne na konferenco jutri

Ženeva, 11. decembra. tg. Če bi se v bodoča zopet pokazale znatne težkoče pri izvrševanju dogovora na razorožitveni konferenci, se je dogovorilo, da se ministri petih velesil zopet sestanejo in da se pritegne tudi predsednik konference Henderson, da se take težkoče odpravijo čim prej in brez trenja. Odklonjena je bila francoska želja, da se pritegne tudi poročevalec razorožitvene konference dr. Beneš. Da lahko pride do takih diferenc na razorožitveni konferenci pri praktičnem izvajanju enakopravnosti, in da bo do njih tudi res prišlo, so si vsi na jasnem. Toda brez današnjega dogovora bi bile take neprijetnosti neprimerno večje in brez vrnitve Nemčije na konferenco tudi nevarnejše.

S tem dogovorom, ki je velik oseben uspeh MacDonalda, so postali odveč drugi predlogi, ki so bili na dnevnem redu sestanka ministrov. — Predvsem odpade Davisov načrt za odgoditev razorožitvene konference, dočim je bila nemška formula za enakopravnost in francoska želja glede varnosti že sprejeta v dogovor, seveda v nekoliko milejši obliki. Ugovor, da druge države, ki se sestanka petih velesil niso udeležile, niso vezane na današnji dogovor, postane brezpredmeten, ker bodo te države gotovo pozdravile vsak dogovor, ki bo pospeševal delo razorožitvene konference.

Na seji predsedstva razorožitvene konference, ki bo v torek, in na seji glavne komisije v sredo, bo Nemčija zopet zastopana. Obe ti seji pa sta samo formalni in imata samo nalogo, določiti dneve za zopetni pričetek dela v razorožitveni konferenci meseca januarja.

Francija bo plačala

Obenem posodi Angliji zlato

Pariz, 11. dec. AA. Na današnji seji je francoski ministrski svet sprejel važne sklepe. Na seji je zavladalo popolno soglasje o tem, da mora Francija plačati Zedinjenim državam vojni obrok, ki zapade 15. decembra.

Predsednik francoske vlade Herriot bo zato jutri predlagal zbornici, naj Francija plača Zedinjenim državam 19.800.000 dolarjev s pridržki. Do jutri bodo finančni izvedenci s Herriotom pripravili potrebne zakonske načrte. Seja poslanske zbornice bo jutri ob 15.

Po otvoritvi seje bo predsednik francoske vlade Herriot pojasnil zbornici, iz kakšnih razlogov in pobud stavlja francoska vlada parlamentu predlog o plačilu Zedinjenim državam. Najbolj sta bila za vlado merodavna dva činitelja: 1. ohraniti vzporednost med angleško in francosko rešitvijo dolgovnega vprašanja; 2. spravi znatnej druge ameriške note, značaj, ki so ga potrdile tudi najnoveše informacije iz Washingtona.

Pariz, 11. dec. AA. Londonski poročevalec »Matina« poroča, da je bila vest iz Pariza, da je francoska vlada ponudila angleški narodni banki materialno pomoč za angleško plačilo Ameriki v

zlato, sprejeta v angleških političnih krogih z zanimanjem. Sodijo, da bi ta gesta le okrepila duha sodelovanja in prijateljstva, ki je prišel prvič do izraza v lausannskih pogodbah. Kaže, da bo angleška vlada na seji, ki jo bo imela v ponedeljek ali torek, sprejela ponudbo Francije.

Uradni krogi pa te vesti niso hoteli ne potrditi ne zavrniti. Pač pa izjavljajo, da se nahaja dolgovno vprašanje in vprašanje plačil dne 15. decembra tam, kjer ga je pustil državni zakladnik Chamberlain ob odhodu v Pariz. Končni sklepi o podobnem sodelovanju med Francijo in Anglijo bodo storjeni šele na seji angleške vlade.

Demonstracije proti plačilu

Pariz, 10. dec. tg. V poslanski zbornici trajajo razprave o vojnih dolgovih še dalje in bodo trajale gotovo daleč kakor do polnoči. Tudi prebivalstvo kaže zanimanje za te razprave. Tako so danes popoldne prirejali študentje demonstracije v latinskem kvartirju proti plačilu dolgov. Tudi zveza vojnih udeležencev je sklicala za danes popoldne protestna zborovanja.

Zakon o zaščiti kmeta

Nov predlog z izpremembami

Belgrad, 11. dec. 1. Narodni poslanec dr. Bogdan Vidovič je predložil danes Narodni skupščini predlog za podaljšanje sedanjega zakona o zaščiti kmetov. Člen 1. tega zakonskega predloga predvideva, da se veljavnost zakona od 19. aprila 1932 o zaščiti kmetov razen čl. 8 z vsemi dopolnili po zakonu o podaljšanju njegove veljavnosti od 19. oktobra 1932 podaljša od 24. decembra t. l. vse dotlej, dokler ne bo uzakonjen novi zakon o zaščiti kmetov. Od zaščite po členu 1 predmetnega zakona se izvzamejo dajave in dolgi za nakup živil, oblek in obutve, storjene po 20. oktobru 1931; dalje vsi ostali dolgi, ki so bili storjeni po 20. aprilu 1932, zahteve, ki izhajajo iz kakšnega kaznjivega dejanja, zahteve za stori-jeno škodo na polju, zahteve za izplačilo plač osebam, zaposlenim v hišah ali na posestvih dolžnikov, zakupnine, stanarine, zahteve zdravnikov in lekarnarjev, ki imajo bodisi do dolžnika samega ali pa do katerega člana njegove družine, dalje zahteve obrtnikov za izvršena naročila po 20. oktobru 1932. Kot dolgi, storjeni po 20. oktobru 1932, se lahko smatrajo samo oni, ki so resnično novi, ne pa taki, ki so nastali po novicah starih dolgov. Za dokazovanje takih dejstev se lahko stranke na področjih, kjer je v veljavi srbski zakon o sodnem postopku, poslužijo tudi prič.

Člen 2 predvideva, da je poljedelec dolžan plačati za dobo, dokler bo v veljavi ta zakon, za svoje dolge obresti, kakor so predvidene v čle-

nu 3 zakona o zaščiti kmeta od 19. aprila 1932. Upnik ima pravico, da v slučaju čl. 1. odstavka 1. lahko zahteva nadaljevanje ustavljene javno-prisilne prodaje premičnin ali nepremičnin dolžnikove posesti ali nadaljevanje ustavljene zasilne uprave (sekvestra), odnosno dovolitev za novo prisilno prodajo ali novo sekvestracijo, če prejšnja ni bila dovoljena. Dokler pa zakon ne stopi v veljavo, se obresti ne plačujejo, v kolikor niso že predvidene v zakonu.

Člen 3. Za menične dolgeve se morajo poleg plačila obresti v smislu čl. 2 odst. 1. še izdati nove menice, in to s podpisom kakor na stari menici. Če pa to ni mogoče, pa s podpisom neke vrednosti. Ako dolжник tega ne bi izvrševal, padejo nanj vsi stroški, ki so zvezani s protestom menice ali pa z eventualno tožbo.

Čl. 4. Ako upnik ne bi hotel sprejeti obresti, ki mu jih je ponudil dolжник v smislu predpisa čl. 2 odst. 1., odnosno nove menice po predpisih člena 3, lahko dolжник depozira odgovarjajočo vsoto ali menico na okrajno sodišče, kjer pa tega ni, na okr. glavarstvo. Temu deponiranju pripada ista pravna moč, kakor deponiranju pri sodišču po splošnem civilnem pravu. Ako dolжник v slučaju, ko se ga toži, takoj prizna dolg in dokaže, da je izpolnil vse obveznosti napram upniku po predpisih tega zakona, padejo na upnika vsi stroški.

Člen 5. Ako ima upnik dovolj jamstva za svoje zahteve, dolжник mu jih pa sam noče dati, lahko

upnik sodnim potom potom zahteva jamstvo z zastavo, ne oziroma se na to, ali sta se upnik in dolжник o tem preje dogovorila ali ne. Stroški eventualne tožbe se pritejejo k glavnici.

Člen 6. Narodna banka je izvedla od predpisa tega zakona.

Zborovanje poštne služiteljev

Belgrad, 11. decembra.

V prostorih poštne doma je bil danes prvi občni zbor društva zvanjnikov in služiteljev poštne telegr. in telef. stroke, ki mu je prisostvovalo precejšnje število delegatov iz notranjih držav in veliko število poduradnikov iz Belgrada. Iz Slovenije so se udeležili občnega zbora Josip Penko, Matko Božičev, Franc Tešar, Jože Bizovičar, Jakob Smolnkar, Franc Kastelic, Anton Curan, Ivan Arhar, France Krese in Jože Koblica iz Ljubljane. Iz Maribora pa poleg že omenjenega Božičevega France Babiča iz Zagreba je prisostvoval predsednik tunkajšnje sekcije in še trije drugi. Na zborovanju je bilo zastopanih po svojih delegatih okrog 1500 poštne uslužbencev. Prisotni so bili tudi zastopniki drugih organizacij poštne uradnikov in oblasti.

Vsi govorniki so v svojih pozdravnih govorih izražali svoje navdušenje, da so vendar prišli do svoje organizacije tudi nižji poštne uslužbenci. Delegat ljubljanske organizacije je naprosil zbor, da sprejmejo pravila nove organizacije v celoti, kakor jih je ljubljanska sekcija predložila v odobritev prometnemu ministru. O tem se je razvila daljša razprava, ki je bila mestoma zelo ostra. Ljubljanska organizacija je dobila pohvalo, da je prišla z enotno državno organizacijo vseh nižjih poštne uslužbencev. Sklenjeno je bilo, naj bo sedež centralne začasno v Ljubljani, kjer se bo po potrditvi novih pravil vršil tudi kongres nižjih poštne uradnikov iz vse države. Po kongresu bo sedež centralne prenešen v Belgrad. Predlagana pravila so bila potem sprejeta soglasno. Določena je bila tudi deputacija, ki se bo jutri predstavila prometnemu ministru. Kongres nižjih poštne uslužbencev se danes, kakor je bilo javljeno, ni mogel vršiti, ker ga je radi prijav nekaterih nasprotnikov nove organizacije prepovedala uprava mesta Belgrada ter je dovolila samo glavni občni zbor, ki je potoke v najlepšem redu in razpoloženju, kar na kongresih in občnih zbora poštne oseba ni običajno.

Dežela političnih umorov

Sofija, 11. dec. AA. Sinoči ob 7 je neznan ubil sredi Sofije Vasilija Kirova, starega 54 let, iz vasi Zelenica pri Lerini. Ob tem času je hotel Kirov stopiti na dvorišče hiše št. 92 na bulvaru Carja Samuela. Tedaj pa se mu je iznenada približal neznanec in oddal nanj sedem strelkov. Kirov se je zrušil in obležal v krvi. Kmalu nato so ga prepeljali v bolnišnico, a je med potjo izdihnil. Kirov je bil protogovornik. Doznava se, da je bil umorjen od načrta VMRO.

Mir ljudem na zemlji!

Slovenski vojaki so zborovali

Ljubljana, 11. decembra

Ni je skoraj organizacija pri nas, ki bi bila po svojem bistvu in notranji utrditvi članstva tako zvezana med seboj, po svojem programu pa tako utemeljena za ves naš narod, kakor je organizacija bivših slovenskih vojakov iz svetovne vojne, sedaj zvez slovenskih vojakov. Ta organizacija je zaživela v to-povskem ognju, v strelskih jarkih, na bojnih pol-jah. Takrat so spoznavali vojaški, ki so sami ne-človeško trpeli, kako strašno gorje je prav za prav vojna. Ko pa je bil bojni ples končan, so ti trpni spoznali tudi, kako krivična je vojna. Spoznali so, da njih trpljenje ni rodilo vsem enakoga povelja-va. Doživljali so bridke ure, ko je prihajal so-vražnja iz zvezal brez voja vso lepo zemljo, ki so jo oni sami kot junaki branili a steno svojih teles, ki so zanj nekateri prelili svojo srčno kri. Iz tega spoznanja je raslo prepričanje, da je vsa-ka vojna krivična, da je vsem narodom najbolj po-treben in vsemu človeštvu najbolj koristen mir. To je bil temelj, na katerem je zrastle organizacija bojevnikov. Zbrali so slovenski fantje in močje, ki so leta in leta tepeli iste bolečine, čutili isto bol. Njih organizacija je nam postala živa vez, ki je povezala vse trpljenje svetovne vojne v eno sa-mo željo vseh slovenskih ljudi: nikdar več vojne!

Iz vseh krajev so prišli

Danes dopoldne so se pri Mikliču zbrali dele-gati posameznih skupin te organizacije k običnemu zboru svoje Zveze bojevnikov. Prišlo je iz raznih krajev Slovenije okrog 60 oseb. Največ jih je bilo iz Most pri Ljubljani (15) in Trbovelj (9), močno pa so bile zastopane tudi skupine iz Sentpetra-Ljub-ljana (8), Tržič, Dobova pri Brežicah, Hrušica pri Ljubljani (vsaka po 6 članov). Posamezni delegati so prišli dalje iz Litije, Svibnega pri Ratečah, Ze-leznikov, Zagorja, Trnovca v Ljubljani, D. M. v Polju, kjer so povsod skupine bojevnikov precej močne in delavne. Sploh je delovanje organizacije zlasti v zadnjem letu postalo zelo živahno.

Občni zbor je vodil prvi podpredsednik g. Ivan Matičič, ker je bil predsednik g. general Maister zaradi bolezni zadržan. Pač pa je g. general Maister poslal zborovalcem lepo pismo, ki ga je g. Matičič na občen zboru takoj v začetku prečital. Pismo svojega voditelja in prijubljenega generala Maistera so zborovalci sprejeli z navdušenim plo-skanjem in mu odpeli brzojavko, v kateri so mu sporočili, da so ga soglasno zopet izvolili za svo-lega voditelja.

Poročilo odbornikov o delovanju

Vodstvo občnega zbora je potem prevzel drugi podpredsednik g. kurt Bonae, g. Matičič pa je medtem podal občenemu zboru obširno poročilo o delovanju, namenih, ciljih in prizadevanju organi-zacije bojevnikov. V programističnem govoru je g. podpredsednik Matičič razgrnil pred članstvo vse lepe misli in ideje, ki jim hočejo dati bojevniški pravo življenje. Govoril je zlasti o skupnosti, o tovarštvu, o složenem sodelovanju in podpiranju vseh tovaršev, ki jih je združilo skupno gorje na bojnih poljih. Naglasil je tudi potrebo organi-zirane samopomoči, ki čisti naš narod do nje toliko smisla. Omenil je tudi glasilo organizacije »Bojev-nik«, ki ga organizacija pošilja tudi mednarod-nim organizacijam, zlasti Zvezi narodov v Zenevo. List prinaša toliko lepih člankov in je vneto po-srečevalništvu, da zasluži samo zaradi tega vsa podpora članstva in vseh ljudi.

V svojem govoru se je podpredsednik spomnil tudi naših zunanjih sovražnikov, ki znova groze z nastavljenimi toposkmi žrelit. Mi bojevniki, ki smo dovolj doživeli na vseh frontah sveta, dovolj pretrpeli in preboleli, bomo morali krepko zakli-cati, naš glas bo moral zagrniti ljubljansko ulico in vso deželo, da nas bo slišal tudi Rim, Pariz in Zeneva: kaj nam dajo na zapadu mir, kaj nam Zeneva? Kaj nam dajo na zapadu toposka? Kaj nam dajo na nam nastavlja vojna toposka? Kaj nam dajo na nam nastavlja vojna toposka? Kaj nam dajo na nam nastavlja vojna toposka?

G. tajnik Ivan Rozina je podal obširno taj-niško poročilo o stanju, gibanju ter delovanju Zve-ze bojevnikov. Odbor je imel 11 sej ter več se-stantov, na Brezjah je bil prireditelj tabor vseh sku-pin in članov. Pomanjkanje denarja je bilo vse leto bridko dejstvo, ki je oviralo še plodoviteše delo-vanje odbora. Zaradi krize letos nismo odkrili no-benega spomenika padlim vojakom. Edino pokoj-nemu pisatelju Andreju na Rovih je bila odkrita spomenika ploča, toda stroške zanjo je nosila rod-bina sama. Stik s skupinami po deželi smo vzdrže-vali posamezni člani odbora, ki so večkrat potovali po občinah ter zlasti občinski skupine o priklakah državnih zborov. Odbor je bil zastopan tudi pri spre-jemu francoskih bojevnikov na ljubljanskem kolo-dvoru, udeležil se je tudi posvetitve zastave strel-skih družin. Osnovnih je bilo med letom več no-

vih skupin, tako v Litiji, v Trnovem v Ljubljani, pri Sv. Petru v Ljubljani, v Štepanji vasi, v Tržici, v Zeleznicah, pri D. M. v Polju in drugod. Pri-pravljali pa se nove skupine še v Skofji Loki, v Svibnem, na Vrhniki, v Framu, v Smartnem ob Savi, v Tacnu pod Šmarno goro ter drugod. Pra-vila za te skupine so že vložena. — Izmed dotedaj-njih skupin je najbolj delavna ona v Trbovljah, ki ji načeluje g. katehet prof. Ratej. — Nadvse lepo se je izvršil letošnji tabor bojevnikov na Brezjah, ki se ga je udeležilo nad 3000 mož.

Odbor si je dalje prizadeval rešiti vsa notra-nja organizatorična vprašanja v smeri medsebojnega podpiranja. Osnovan je bil poseben Colaričev sklad, ki bo služil za podpre potrebnim članom in sivojem, zlasti sirotam padlih vojni tovaršev. Pri-pravila se tudi »Samopomoč« po zgledu podobnih organizacij. Člani bi bili obenem naročniki lista »Bojevnik«.

Končno je g. tajnik Rozina poročal tudi o ma-vzoleju na pokopališču pri Sv. Križu, kjer naj bi se shranile kosti vseh junakov, ki na tem pokopališču počivajo. Načrt za mavzolej je napravil mojster Plešnik, žal, da ni še urejeno denarno vprašanje. Magistrat je vprašal Zvezo bojevnikov, koliko bi ona mogla prispevati k stroškom. Odgo-vorili smo, da nič, ker nič nimamo; sicer je pa postavitev mavzoleja dolžnost države, novovine in mestne občine. Stroški bi znašali 350.000 Din, kar pa zaradi teške krize pač ne bo mogoče kmalu spraviti skupa.

Blagajniško poročilo je podal blagajnik Zveze g. Rudolf Wagner. Ves promet je znašal Din 25.496,85 in sicer dohodkov 12.820,25 Din, stroškov pa 12.676,50 Din. Ob zaključku premore blagajna 143,85 Din gotovine.

Poročilo o »Bojevnik«

Posebej je poročal g. Wagner tudi o glasilu bojevnikov, o »Bojevniku«. Povedal je, da ima list 1427 naročnikov ter da je imel v prvem letu izha-janja 21.598,50 Din dohodkov in 21.273,85 Din stroškov. List »Bojevnik« zastopa kljub svojem imenu mirovno idejo, hkrati pa tudi prav posebno na-radnostno misel. V vsej Jugoslaviji ni lista, ki bi pisal o teh stvareh. Pri vsem tem se pa države vedno bolj oborožujejo, izdatki za vojne namene so vedno večji, ljudstvo pa trpi in se boji, kdaj iz-bruhne zopet klanje, huje od sedanjega... Zato je nujna potreba, da imamo list, ki ob vsaki priliki in povsod poudarja in opominja ljudi na grozote voj-ne in kliče: Prenehajte s sovraštvom med narodi, dajte vsakemu, kar je njegovega!

Mirovna akademija

Po vseh teh poročilih se je sprožila živahna, vsestranska in dolga debata. Posamezniki in sku-pine so vložili tudi več predlogov, ki zadevajo organi-zacijske in gospodarske stran organizacije. Mnogo se je govorilo tudi o programu za prihodnje leto. Soglasno je bilo določeno, da bo prihodnji zbor vseh tovaršev zopet na Brezjah. Bojevniški pa bodo priredili tudi več drugih okrožnih zborovanj, tako na Zalostni gori, na Križni gori, pri Sv. Gre-gorju, v Dobropelju, na Čatežu, v Belokranju, v Petrovcih, pri Celju, na gori Oljki, v Mariboru, na Ptujski gori, na Kumu in drugod. V Ljubljani pa bo Zveza pripravila posebno mirovno akademijo.

Pri volitvah so bili v odbor izvoljeni poudar-ja za predsednika general Maister, za podpredsedni-ka g. Matičič in Marinko, za odbornike pa gg. Rosina, Wagner, Turel, Kozina, Šturm, Pire in Vertin. Za preglednika sta bila izvoljena gg. Bonae in Masie.

Kot zastopnik invalidske organizacije je pri-sostvoval zborovanju g. Mitič. Zborovalci so po-slali brzojav Narodni skupščini, senatu ter social-nemu ministru, da se vendar nekaj ukrene ter zborovanja bežno stanje vojni invalidov in sirot. Z zborovanja je bila končno odpisana tudi adnost-na brzojavka kralju Aleksandru, banu dr. Marušiću pa zahvalno pismo.

— Osebe, ki trpe na žolčnih in jetrnih boleznih, žolčnem kamnu, preobili tvorbi delovanje črev z rabo naravne »Franz-Josef«-grenčice. Može zdravniške prakse so se prepričali, da je »Franz-Josef«-voda za-nesljivi in zelo milo učinkovite salinice odvajalno sredstvo, ki se more priporočiti tudi pri kilah, ranitvi črevesa in prostata-bipertrofiji. »Franz-Josef«-grenčice se do-biva v lekarni, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Občni zbor prof. društva

Ljubljanska sekcija

Včeraj se je vršil v Ljubljani v risalniki učiteljske šole občni zbor prof. društva, ki se ga je udeležilo kakih 60 članov, med katerimi so bili tudi zastopniki s poverilnicami članov iz pododborov v podeželskih mestih, tako da je bilo zastopanih v resnici 133 članov.

Zborovanje je otvoril in vodil poslevoedeči pod-predsednik direktor I. dr. real. gimn. v Ljubljani gosp. K. Hočevar, ki je pozdravil zastopnika prosv. oddelka inspektorja g. dr. Fr. Kotnika in direktorja II. belgrijske gimnazije g. Boškovi-ča kot zastopnika glavne uprave prof. društva v Beogradu. Nato se je predsednik s toplo besedo spomnil izza zadnjega občnega zbora umrlih članov profesorjev Jemca, dr. Omerze, Lenarčiča, Rezma-na in Funkla.

Inspektor dr. Kotnik je opravil prosvetnega tefa, ki bi se rad udeležil zborovanja, a je zaradi bolezni zabranil, obenem pa se zahvaljuje profe-sorjem za njihovo požrtvovalnost, ki jo kažejo v »renutnih težavah našega šolstva.

Vprašanje redukcij.

Direktor Boškovič je pozdravil v imenu glavne uprave ter ugotovil složno delo v profes-rskem društvu, v katerem ni bilo v 12 letih nje-govega obstoja ne sence kakega nesporazuma. Pri-znava, da je bila ljubljanska sekcija vedno agilna in da ni prišlo v društvu nikdar do kake lokalno prosvetne, ne do kake partijske geste. Dalje je poročal o odlični intervenciji glavne uprave od zadnjega kongresa v zvezi redukcije šol in pro-slerjev. Kar se tiče šol, je v glavnem uspeša, kar se tiče reparacije učnih moči, iz finansijskih raz-logov še ni mogla ničesar doseči razen obljube, da se »uredi povojno tudi to vprašanje, ko se dobe krediti«. Pri novem ministru prosvete je tudi do-bila zagotovilo, da popravi vse z novimi odloki in novimi rešenji.

V vprašanju zaostalih honorarjev je tudi uspeša in so ali že izplačali ali pa so že zadnji v likvi-

daciji. Plenarna seja glavne uprave je 27. novem-bra razpravljala vsa preveča vprašanja, zlasti ono o možnosti novih redukcij šol in osebja, kar bi bil nov, težek udarec. Minister prosvete je tozadevno izjavil, naj nimamo radi tega nikakega strahu, ker tudi on misli, da se ne morejo šole mehančno ukiniti in osebe odpustiti. Sola more biti ukin-jena le postopoma, a še to le tedaj, če je nujno. V vsakem slučaju pa se morajo pri tem upo-števat želje naroda. Če bi se še morala ukiniti kije kaka šola, potem se mora namesto nje otvori-ti nova, kakršno želi ljudstvo in je potrebna v onem kraju. Končno obljublja, da bo glavna upra-va izsto budnostjo kot doslej, tudi dalje delala in skrbela za naše šolstvo in stanovske koristi.

Podporni fond.

Predsednik je nato podal pregled o delu ljub-ljanske sekcije. Med drugim se je zavzela za ne-deljen pouk, za neokrnjen obstoj vseh fakultet na ljubljanski univerzi, nastopila proti ukinitvam in redukcijam zep, snoplad, a potem, ko je izšel za-kon, ni mogla ničesar več napraviti. Iz podpornega fonda za redukcije, ki je pri glavni upravi in so prispevali vanj člani ter znaša doslej 90.000 Din, je bilo danih podpor 80.000 Din v izmeri od 600 do 1500 Din. V dravski banovini so prispevali do-selej v ta fond, čeprav je vprašeno, le trije pod-odbori!

Nov predsednik prof. Grafenauer.

Nato je podal tajnik prof. Vl. Lapajne tajniško inato. Vrhovni blagajniški poročilo, po katerem ima društvo okoli 80.600 Din premoženja. Prof. Koba-l je potem kot član nadzornega predlagal odboru absolutorij s posebno poveljo blagajniku, pri čem-er pa se je vnela daljša debata, v kateri so prišle na dnevni red pereče stanovske zadeve. V debato so posegli razni govorniki, zlasti profesorji Škerli, Kurel, Fr. Vodnik, Fr. Grafenauer, dr. Capuder, dr. Sušnik, M. Premrujeva, dr. Piskernik.

direktor Marolt, direktor Boškovič itd. Po vse-stranski pojasnitvi je dobil odbor absolutorij, na-čar se je vršila volitev predsednika. Izvoljen je bil profesor Franjo Grafenauer.

Občni zbor se je nato prekinil in se je nade-ljeval popoldne od treh do šest. Namesto odbor-nikov, katerim je potekla poslovna doba, so bili izvoljeni odborniki profesorji: L. Vazzac, Iv. Sivec, M. Bajuk, M. Premrujeva, a za namestnike profe-sorji: Rupnik, Jurkovič, dr. Cermelj in dr. Bohinec. V nadzorstvo so prišli profesorji: Kobal, Lovšec in dr. Savnik, kot namestnika pa: Koborja, Kranjec in dr. Piskernik.

Med predlogi, ki so bili aktualni, so bili veči-noma vsi sprejeti, zlasti ker je mnogo takih, kateri

so bili že pri seji glavne uprave na dnevnom redu prav tako odobreni. Za delo v ljubljanski sekciji sta po posebno važna predlog o ustanovitvi odeska za šolske knjige, katerega je se a pravili vložil prof. J. Solar, in predlog za manjšinski odesek dr. Cermelja.

Občni zbor prof. društva je pokazal, da žaka novi odbor veliko dela. Stanovska zavest in solidarnost pa se mora tudi poživiti in okrepiti! Organizacija stanovskega društva mora pokazati tudi življenje članstva, ki se zaveda svojih dolžno-sti in jih izpolnjuje. Stati samo ob strani in zahtevati čudeže v današnjih dneh, pač ne gre več, ko vidimo vsepovsod, da je le v agilni organizaciji moč, preko katere ne more nihče!

NEDELJSKI SPORT

Maribor : Rapid 4 : 2

Maribor, 11. dec.

Prvenstvena tekma med lokalnima rivaloma, ki se je danes popoldne odigrala na igrišču Mari-bora, je privabila kljub slabemu vremenu okrog 800 gledalcev na igrišče. Zanimivo je, da sta oba nasprotnika nastopila v najmočnejših postavah. Na igrišču je bilo pravo močvirje in je bilo težko predvajati zaradi tega lepo igro. Tako se je raz-vila napeta, ogorčena in izrazita borba za točko. V celoti je bila tekma zelo zanimiva, žal pa tudi zelo ostrina in je moral sodnik zlasti v drugem pol-času neprenehoma igralce opozarjati.

Maribor je imel nekoliko več od igre in je v splošnem predvajal lepo igro od nasprotnika, tako da se lahko reče, da je zmago tudi po poteku igre zaslužil. Odločilna pa je bila v glavnem boljša povezanost posameznih formacij, zlasti napadalne vrste, v kateri je bila desna stran nekoliko boljša od leve. Tudi krilska vrsta je bila zelo dobra, dočim branilca nista bila tako sigurna kakor običajno. Vratar je lepo branil nekatere težke strele.

Rapid ni mogel ponoviti igre prejšnje nedelje. Razočarala je zlasti napadalna vrsta, ki ni zmogla niti ene tehnično brezhibne akcije. Nemogoč je bil igrati na levem krilu, ki ne spada niti v rezervno moštvo. Ostali so igrali premalo enotno, da bi redke napadalne akcije bile uspešno zaključene. Tudi krilska vrsta ni zadovoljila, ker je le pre-vekrat zgubljala žogo. Najuspešnejše delo sta opravila branilca, zlasti Barlovič. Vratar je poka-zal solidno znanje.

Maribor takoj v začetku prevzame igro v svo-je roke in že v drugi minuti doseže Kirbiš vodstvo. Rapid ripostira in izvede par nevarnih akcij, ki pa jih obramba Maribora ustavi. V 17. min. ima Rapid zremo pozicijo in Venko izstreljuje: 1:1. V 22. min. gneča pred R. golom in Dušan strelja mimo vratarja, ki je bil na tleh, v mrežo. 2:1 za Mar. V 23. minuti kornar proti R., ki konča v outu. V 24. min. Fučkar faulta Bertoncelja, tako da mora slednji zapustiti igrišče. V 33. min. M. lepo napada po desnem krilu. Žogo dobi Zemljčič, ki jo pa stre-lja v prečko. V 38. min. se Bertoncelj, burno po-zdravljen, zopet vrne na igrišče in v naslednji mi-nuti že strelja na gol. Vratar je imel žogo že v rokah, toda jo spusti in žoga se počasi vala v gol. 3:1 za M. Maribor, spodbujen od nepričakovanega uspeha, nadaljuje napad z vsemi ilocima, toda do polčasa ne doseže več polčasa.

V začetku drugega polčasa je zopet M. v for-mi in v 3. min. zviža Bertoncelj rezultat na 4:1. V naslednjih minutah preide R. v ofenzivo in v 6. min. sledi luten gol M. po krivici vratarja. Pritisk R. traja do 20. min. Radi slabe igre napad-alne vrste pa ne doseže nikakega uspeha. Od 20. minute naprej do konca M. absolutno vlada na terenu, ki se je medtem izpremenil v pravo mo-čvirje. Serija kotov proti R. ostane neizrabljena.

Roparski napad v Vokljem pri Kranju

Starček hudo ranjen

Kranj, 11. dec.

Po Kranju se je danes v opoldanskih urah raz-nesla grozna vest o zverinskem roparskem napa-du v Vokljem pri Kranju, ki se je odigral v vsej strahoti jutraj med 6 in 7 v hiši kajzarja Franca Nagliča vulgo Kovaca, katerega hiša stoji bolj v južnem delu vasi. — Dogodek je seveda razburil vsakogar, komur je prišel na uho, kaj natančnej-šega pa se ni zvedelo. V Voklo je dopoldne odšel rešilni avto kranjskih gasilcev in orožniška pa-trulja.

Da dovažec podrobnosti strašne vesti, se je Vaš poročevalec takoj odpravil na lice mesta v Voklo.

Domače razmere pri Nagličevih

V Voklu je gospodaril v hiši na št. 41 Franc Naglič, star 73 let. Mož je udovec in ima tri odrasle otroke. Sin Miha je poročen v Šmartnem pod Šmarno goro, hči Franca na Brnikih, hči Marija pa je gospodinjica svojemu očetu. Imajo nekaj svojih njiv ter nekaj v najemu, ter se pretežno pečajo s kmetovanjem, s katerim rede par glav goveje živine. Hlasič, ki je bila prej lesena, so pred leti popravili, da je sedaj prav lična kmetijska hiša. Franc Naglič je bil zelo skrben in varčen in kljub starosti dober in delaven gospodar. Vsak dinar je gledal za tem, da izboljša domačijo.

Usodna noč.

Nagliča poleg starosti nadleguje tudi večkrat bolezen. Pred kratkim ga je v trebuh brnil vo-lilek in je še vedno čutil bolečine. Zato večkrat potrebuje postelje. V noči od sobote na nedeljo je Naglič čutil slabost in vso noč ni spal. Leži pa navadno v stranski so'i. kamri imenovani, po-leg večje izbe. — Hči Marija pa leži v tej večji izbi, njen 12letni sinček pa za pečko. Oče je po-noči večkrat glasno tožil in je hčeri na vprašanje potrdil, da mu je slabo. Jutraj so pri Nagličevih zgodaj vstali. Hči je odšla kot navadno v hlev krmit živino, vrata na dvorišče je pustila odprta. Ko je živino nakrmila, se je oblekla in odšla k maši v Voklo, ki je oddaljeno kake četrt ure od Vokla. Tudi s sosednjih hiš se je že bučilo živ-ljenje, ker so ljudje deloma odšli v cerkev, de-loma pa so opravljali jutranja dela. — Zvečer so sicer pri Nagličevih slišali hojo mimo hiše, ponoči pa je ves čas vladal mir.

Napad.

Najbrže v času, ko je hči šla krmit živino, — malo je verjetno, da že ponoči — se je splazil k Nagliču v hišo ropar, ki se je, kot se domneva, skril pod streho. Iz njegovih agnih dejanj se sklepa, da je bil napadalec precej dobro poz na po-hiši, ker se je tako sigurno kretal. Opazilo se je, da je v prvem nadstropju odprl vrata v izbo, kjer je stikal po nočnem omari in je odpiral otroške varčevalce. Prav tako je alutal odpre precej velik Nagličev kovček, kar mu pa ni uspelo. Kov-ček je bil okrvavljen. Vdril je tudi v nasproti se nahajajočo izbo za žito. Poleg tega je k vhodu v podstrešje pristavil lestvico, ki se je navadno na-hajala drugje. Roparju je bilo dobro znano, da je

Franc Naglič prodal nedavno vola in da hram doma denar in morda tudi kakšno hranišino knjižico.

V času tedaj, ko je hči odšla v cerkev in je starček sam ležal v stranski izbi, je ropar vdrl k njemu. Naglič je mislil, da je prišel sin Miha in ga je še poklical po imenu. Začel je nočica da-viti za vrta, nato pa je segel po stolu in mu hotel prezezati grlo. To pa se mu ni posrečilo, nož mu je spodletel in tako je Nagliču zadal silne rane po desnem licu, pod brado in po jeziku. Zraven pa je najbrže poveljal denar. Vendar je pa Naglič po napadu poveljal hčeri, da je ropar vpil: »Daj mi babo!«, kar pa se ne more spraviti v nobeno logično zvezo z dogodkom. Starček se je branil! kolikor je bilo mogoče in se začel vpiti. Klical je na pomoč soseda Zinca.

Ropar zbeži.

Tedaj pa se je napadalec prestrašil, zlasti, ker je bila tudi že po sosednjih hišah luč in bi utegnil kdo priti. Ker mu namen — rop ali uboj — ni povsem uspel, je odklenil vrata na vas in pobegnil čez cesto po stezi na polje. Kot je pozneje povedal Naglič, je bil ropar precej visoke postave in oblečen v črno suknjo. Na sledovih v snegu se je ugotovilo, da je imel čevlje čevlje z gumijastimi podpetniki. — V tem času je pa okrog doma-če hiše hodila sosedova hči Ivanka Logar. Ta je začela klice iz Nagličeve hiše in ko je pogledala izpred domače hiše proti Nagliču, je ravnozar opa-zila napadalca, ki je skočil čez prag in stekel na polje. Ker pa jo je bilo nekoliko strah, ni klicala na pomoč, ampak je odšla v hlev. Ko je zopet za-čela klice, je šla proti sosedu in je dobila Nagliča na pragu vsega okrvavljene. Spravila ga je v hišo, ga za silo obvezala, nato pa je poslala ne-kega klicat v cerkev hčer Marijo. Ta je takoj vsa prestrašena prihitela domov in spravila očeta, ki je sedel pri peči, v posteljo. Obenem so se začeli v hiši zbirati sosedi. Kri mu je ves čas lila, ter je bila vsa mala in večja izba, postelja, zid, veža in pred vežo polna krvi, katero so popoldne s težavo očistili. Nagliču, ki je bil silno slab, so pripeljali najprej duhovna, v tem pa so poklicali zdravnika g. dr. Bežka iz Kranja. Dr. Bežek je Nagliča za silo obvezal, ko pa se je vrnil v Kranj, je poslal v Voklo kranjski rešilni avto, ki je med 10. in 11. uro odpeljal ranjenca v bolnišnico, z očetom pa se je odpravila hči Marija. V bolnišnici so Nagliča takoj sprejeli v oskrbo. Šele pozno popoldne je avtomobil prispel v Voklo in nato v Kranj.

Težko stanje Nagliča.

Ker je Franc Naglič precej star in je izgubil veliko krvi, je njegovo stanje zelo opasno. Ver-jetno je, da je napadalec nož vzel pri Nagliču v izbi na mizi, ker so poročili okrogel nož za krub. Strašen roparski, zverinski napad na starega Nagliča je vzbudil silno vznemirjenje po Voklem in sosednjih vaseh, ker se v kranjskem okraju kaj takega že dolgo ni zgodilo. Vsi vaščani pa sočust-vujejo z nesrečno rodčino in zlasti s hčerjo Marijo, ki je bila vsa potrta in zmedena. Zadevo pre-sku-jejo tenčurati in kranjski orožniki. Zverinski na-padalec zasluži ostrno kazen.

Amnestija pomeni izgon iz države

Politični pregnanci še vedno pod policijskim nadzorstvom

Med mnogimi političnimi pregnanci, ki so se vrnil iz otkov in iz drugih krajev v Južni Italiji, se nahaja tudi g. Ernest Hočevnar, trgovec iz Hruševja. Po umoru milicijskega običnega eluge Blažina, ki je bil ustreljen skozi okno, ko je pospravljaj običnisko pisarno, je bil Hočevnar obsojen na 5 let konfinacije, češ, da je bil v zvezi s krivici. Prestal je že tri leta pregnanstva.

Nadalje se je vrnil Andrej Žerjal iz Boršta, ki bi bil dovršil petletno pregnanstvo maja 1933. Žerjal je bil prvi konfiniranec iz kmetskega stanu.

V smislu amnestije pomiloščeni pregnanci morajo pred policijskim upravnikom (kvestorjem) podpisati izjavo, da se ne bodo več politično udeleževali. Preden jih policijski upravnik izpusti, jim prečita nekak slavošpev na Mussolinija, kateremu edinemu so pregnanci dolžni zahvalo za svoje osvobodjenje. Policijski upravniki pričakujejo, da se bodo pregnanci po prečitavanju te izjave zahvalili za osvoboditev, navadno pa vsi molčijo.

Kakor je že »Ponedeljski Slovenec« poročal, se je iz konfinacije vrnil tudi odvetnik koncipient dr. Josip Dekleva, ki je praktičiral v Trstu, odkoder je tudi moral leta 1928 na otoke. Po povratku je bil policijsko izgnan iz Trsta in istočasno mu je bila izrečena zopet »diffida« (policijski opomin). Čeprav nima ta ukrep za posledico vidnega policijskega nadzorstva, ostane politični osumljenec pod tajnim policijskim nadzorstvom.

V Ponikve pri Tomaju se je vrnil iz konfinacije kmetič sin pd. Jeričev, ki je bil obsojen v petletno pregnanstvo. V pregnanstvu je prebival že dve leti.

Vsi pregnanci, posebno izobraženi, ostanejo še nadalje pod policijskim nadzorstvom in so izpostavljeni vsem mogočim policijskim šikanam. Zato bo le malokdo vztrajal v takšnih razmerah in bo prisiljen iskati kruha po svetu.

Domov se je vrnil tudi bivši občinski tajnik Zeljko, ki je bil obsojen pred tržaško poroto na 9 let ječe radi znanega napada na carinarico v Prestranku. Takrat je bil od italijanske strani ubit carinik Delfume, našel pa je smrt tudi domačin Volk. Zeljko, ki je bil v času, ko je bila izrečena sodba, hudo bolan in je hodil s pomočjo bergelje, je še zadostno zdrav.

Nadalje so bili izpuščeni tudi kmetički fantje iz Ravnice pri Gorici, ki so bili aretirani pod obtožbo, da zbirajo dinamit z revolucionarnim namenom. V resnici so pridobivali razstrelivo iz vojnega materiala in so ga potem prodajali, da so izkupili nekaj denarja.

Mesto odškodnine — zapor

V zaporih so se Grahor Tomaž, jugoslovanski državljani, gostilničar in mesar v Podbrdu, Stefan Kaltnekar in Zgaga Ivan. Nadalje sedem fantov iz Poljubina, medtem, ko sta bili sestri Rejčević izpuščeni. Neki kapitan je vodil utrdbena dela na meji in je prišel radi škode, ki jo je napravil kmetom, v spor z njimi. Ti so vložili tožbo proti njemu in sodišče je v resnici razsodilo v prid njim. Toda kapitan se je maščeval na ta način, da je uboge kmete naznanil sodišču.

V zaporih se nahaja še vedno Herman Kjuder iz Tomaja, ki je bil nedavno zaprt pod obtožbo, da je v neki gostilni onečastil italijansko zastavo.

K poglavju o spontanah manifestacijah

Ne samo fašistični, temveč tudi inozemski tisk se poročal o »spontanah« manifestacijah, ki jih je prirejalo italijansko ljudstvo Mussoliniju ob njegovem pohodu po Italiji. Zdaj je prišla na dan okrožnica »Fašistične industrijske zveze« iz Milana, ki je bila poslana vsem članom ob priliki prihoda g. Mussolinija in ki dokazuje, da so bile te »spontane« manifestacije Milanežev skrbno pripravljene in narečene.

Okrožnica pravi, da se industriji veselijo Mussolinijevega obiska bolj kakor katerikoli stan. Zato naj v dnevih 25. in 26. v vseh tovarnah in vseh podjetjih razobesijo zastave. Nato popisuje podrobno, kako je treba organizirati delavske manifestacije. Po kosilu naj delavstvo točno ob 13 gre zopet na delo in ob 14.30 naj se da znamenje s sireno ali kakorkoli, da se delo prekinje. Tedaj bodo predstavniki fašističnih sindikatov in Deloparova razdelili delavstvo v skupine in vsaka skupina bo nosila pred seboj svojo tablico ter bo takoj odkora-

kala na glavni trg (Piazza del Duomo), kjer bo govoril Mussolini. Industrijske trdnice morajo nadalje poskrbeti za to, da bodo na dan 25. oktobra ob uri Mussolinijevega prihoda, ki bo še naznanjena, vse sirene tulile tri minute. Ura Mussolinijevega prihoda bo telefonično naznanjena trdnici »Rinascentec« in ta bo s svojo sireno dala znamenje ostalim podjetjem. Za trdnice v okolici bodo fašistični tajniki izdali posebna navodila, in sicer se bo v smislu teh navodil delo že opoldne, da delavstvo lahko pod vodstvom predstavnikov fašističnega sindikata odkorakalo v Milan. Med zvezo industrijev in zvezo fašističnih sindikatov je prišlo do sporazuma, v smislu katerega imajo industrijske pravice, da nadomestijo zamujene ure (radi manifestacij na čast Mussoliniju) v času od 26. oktobra do 3. novembra in sicer tako, da bo delavstvo delalo po eno uro na dan več kakor normalno. Za to uro dobi delavstvo navadno plačo.

Tržaške ladjedelnice prednjačijo

Nedavno je izročila tržaška ladjedelnica pri Sv. Marku novi parnik »Conte di Savoia«, last genovskega brodarstva družstva. Dela sicer še niso vsa končana, pa se bodo nadaljevala v Genovi. Pri poskusnih vožnjah se je tržaška ladja bolje izkazala nega v Genovi izdelani »Rex«; pri prvi vožnji je napravil »Rex« 22 milj. »Conte di Savoia« pa 26. Jadranske ladjedelnice torej prednjačijo. Bolj dvomljive vrednosti pa je lov za rekordom glede na čas izvršitve. Popolnost dela ne dopušča tolike naglice. Tudi je čisto odveč, da se more h koncu roka delati noč in dan, potem bodo pa ljudje celo zimo brez pošta. Pri Sv. Marku imajo v delu dva vojni ladjadi, eno z 8000, drugo z 6000 tonami in to je za sedaj vse. Vključ temu pa sindikat zahteva, da se v zimski dobi ne sme odslužiti noben delavec.

Propadanje Trsta. V novembu je znašal promet v Trstu 2.968.880 stotov (L 1931 3.988.805). V teku prvih 11 mesecev tega leta je šlo skozi tržaško pristanišče 31.478.743 (lansko leto 39.321.629) stotov blaga.

Cerkev sv. Justa popravi

Restavratorska dela pri baziliki sv. Justa v Trstu se nadaljujejo. Veliki mozaik v presbiteriju, ki ga sestavlja mojster Cadorin, bo kot se predvideva končan februarja meseca. Za restavracijo je odbor do sedaj potrošil že nad pol milijona lir. — Na severnem robu planote pri Sv. Justu nad novo Kapitolso cesto so podrl dve hiši iz novejših dobe. Na planoti nameravajo postaviti spomenik v vojni padlim irredentistom.

Demonstracije radi beneških levov

Na Oberdankovem trgu v Trstu so se včeraj na pobudo dalmatinskega krožka v Trstu vršile demonstracije proti Jugoslaviji. Okoli polдне so se zbrali člani raznih nacionalističnih društev na omenjenem trgu in v zvezi s »Živeja italijanske Dalmacije« protestirali.

V soboto so se vršile podobne demonstracije v avli padovanskega vseučilišča. Govoril je tajnik G. U. F. (fašističnega akademskega društva). Dikali so se nato podali med vzklikanjem »Živeja italijanska Dalmacija« na ulico ter demonstrirali po mestu. Nosili so pred seboj dalmatinsko zastavo s črnim trakom. Na beneškega leva pred univerzo so položili venec. Dikake je hujškal s svojim govorom »dalmatinski« dikak Gentili. Svobodni seveda nihče nadlegoval in so lahko svobodno razgrajali po mestu.

Na Krasu se množe tatvine

Pred nekaj dnevi so neznani uzmovci kradli pri Zabrcih v Tomaju. Vzeli so: 4 litre olja, dva in pol blebca kruha, dve maji, štiri nove erajce, fotografski aparat, britve, brivni aparat in druge drobnarije. V skupni vrednosti 300 lir. — Pred tremi dnevi so pa vlomili pri Baničevih (na Škrlejem domu). Železno omrežje v oknu so iz zidu izruvali in tako prišli v kuhinjo. Vzeli so košaro zlikanega perila, nekaj moke, sladkor, jeras blaga pripravljane za v Trst in druge reči.

Pokopališče z 80.000 mrtvimi

Veliko vojno pokopališče v Redipuliji pri Trzinu, na katerem je danes pokopanih okoli 30 tisoč italijanskih vojakov, bodo preuredili in poročali tako, da bo lahko sprejelo 80.000 mrtvih, ki uo padli na soški fronti. Z delom bodo pričeli v najkrajšem času in trajalo bo 3 leta. Na soški fronti ostanejo samo tri velika pokopališča, to je še pokopališče v Gorici in v Kobariidu.

Mariborska nedelja

Maribor, 11. decembra.

Zaključna miklavževanja in prva letošnja božičnica

Miklavževali so namreč zasebni nameščenci v Narodnem domu. Edelweisovi pri Hilbwidlu. Božičnico pa so na zelo uspešen način obhajali v prostorih tukajšnjega gasilnega doma mariborski gasilci in reševalci, njim na čelu nesebično požrtvovalni gasilski poveljnik Ivan Voller. Prisrčna prireditve se je razvila v živahno iskreno tovariško slavlje mariborske gasilske družine. Stran od mestnega življenja pa so se najbolj goreči mariborski »dilearji« razpršili na vse strani, da poljške najugodnejši terenov za smukarjev se je glasila: treba je še malo počakati ugodnejših snežnih razmer, potem se šele prične prava sezona. Dotlej: smu-u-uk!

Svegroska družba in tatvine

Zadnje tedne smo doživeli v Mariboru celo vrsto vlomov; posebno stanovanja niso varno pred svedrovi, katerim je bil vsak plen dobrodošel. Policija je bila neumorno na delu, da izsledí nevarno družbo ter je posvetila posebno pozornost starim, preizkušenim dolgoprstnikom, ki so se zadrževali zadnje čase v Mariboru. Izkazalo se je, da je bila ta pozornost povsem upravičena. Za rešetkami policijskega zapora se je znašla včeraj družba, ki ima najbrž na vesti vse v zadnjem času izvršene vlome in tatvine. V interesu preiskave zaenkrat policija še noče z imeni in dejstvi na dan; upati pa je, da bo zopet nekaj časa mir pred to slavnostno opasnostjo. Med prijavi, ki jih je skupno samo 10, je zabeležen vlom v drvarnico v kleti hiše v stolni ulici. Ob belem dnevu se je neznanec oskrbel s premogom in drobnimi sekanimi drvmi. Odlomil je nekaj lat ter skozi nastalo luknjo izpeljal tri koše premoga in isto količino drv ter vse to spravil proč pred nosom raznih strank. Do praznikov se je oskrbel s kurivom, če ga ne bo prej zalotila roka pravice ter ga spravila na toplo drugam.

Posestnika Tomaža Podlehnik iz mariborske okolice je okradel neznan uzmovci v neki gostilni na Pobreški cesti. Prisloneil je svoje kolo v hodniku pred gostilniško sobo, pozabil je na kolesu svoj ceker, v katerem je imel celo balo suknene blaga. Ko je čez nekaj minut stopil po ceker, ni bilo blaga nikjer več. — Na Vodnikovem trgu so našli v noči, na nedeljo prislonejo moško kolo, lastnika pa ni bilo nikjer najti. Kolo je nazadnje stražnik odpeljal na stražnico. Lastnik ga dobi na policiji.

Volile so stare korenine

(Pismo s Koroškega po volitvah)

Trda kmetska roka slovenskega kmeta je za naš list napisala pismo, ki ga radi priobčujemo:

Koncem novembra 1932.

Cenjeni gospod urednik!

Volitve v kmečko zbornico so končane. V primeru z drugimi splošnimi volitvami smo Slovenci dosegli lepše uspehe. Uspeh moramo pa pripisovati predvsem temu, ker so zdaj volili samo posetniki in užitarji, torej po veliki večini stare korenine. Teh bi dobili mnogo več, če bi teror ne bil tako hud. Pri nas je mnogo kajzarjev (bajtarjev) in najemnikov, ki so odvisni od nemških graščakov in veleposetnikov, v katerihkoli oziru. Volivcem grozi, če ne boš z nami volil, pa tega ali onega ne boš dobil, češ, da že za vsakogar vedo, kako voli. In v resnici glasovnice na razne načine zaznamujejo. Da, neki orožnik (po politični pripadnosti Landbändler) iz velikovskega okraja je v zasebnem pogovoru očitno priznal, da Landbund ve, kako ta ali oni voli. Slovenci pa so radi večstoletnega hlapčevstva Nemcem tako mehki in boježi, da si po večini ne upajo drugače voliti, kakor jim nemški mogotci diktirajo. Pri splošnih volitvah pa je rezultat v toliko slabši, ker voli vsa mladina, ki doseže 20 let, ta pa je po veliki večini prečeta nemškega duha, katerega jim koroške šole na vse mogoče načine vlivajo v glavo. Po vsaj pravici lahko imenujemo te koroške šole tovarne nemčurstva. In pri vsakokratnih volitvah agitirajo Nemci proti nam s tem, da volivcem pravijo, da hoče slovenska stranka južno Koroško odtrgati od Avstrije.

Prva snežena nedelja

Ljubljana, 11. decembra.

Nič posebnega se ni danes zgodilo v Ljubljani. Vreme je bilo skrajno dolgočasno, pusto. Ni deževalo, niti snežilo, ves dan je nagajalo nekaj kakor rosa. Najbolj navdušeni sportniki so jo že pobrali v hribe, po belih poljanah, s smučmi oboženi. Vendar pa sreče najbrž niso imeli še nobene. Vaj po dolinah sneg še ni goden za smuko. Kam se sicer vržejo Ljubljancani v tako pustih dneh, je res težko prav povedati. V operi so igrali Leharjevo opereto »Dežela smehljajec« ob skoraj prazni hiši, v dramu je imela Ibsenova »Gospa Inger« tudi komaj zadovoljivo število obiskovalcev, sportne prireditve v Ljubljani danes ni bilo nobene, blatne ceste so bile skoraj vsepovsod prazne — kam torej zginajo Ljubljancani v nedeljskih popoldnevih? Kolikor jih objame šenklaški zvon, so imeli danes žeganje, za te bi človek že verjel,

Kolo je črno pleskano, brez znamke ter nosi številko 10080.

Zabavna zgodba

Zabavno zgodbo so doživeli v soboto zvečer na stražnici v magdalenskem predmestju. Prihitela je žena, vsa okrvavljena po obrazu ter jokaje tožila, da jo je napadel lasten mož, ki je prišel vinjen domov, pa mu je hotela nabrati nekaj levitov. Stražnik je nato stopil po moža. Ko so ga hoteli pridržati na stražnici, je prišla žena zopet prositi, naj ji puste moža doma; stražniki niso tako neusmiljeni, kakor izgledajo, pa so ji prošnjo uslišali.

Razne nezgode

Na vogalu Stolne ulice in Slomškovega trga se je zaletel vajenec Vilko Žerjav s kolesom v posestnika Fariča, ki se je privozil na kolesu po Stolni ulici. Oba sta zletela na tla, toda dočim je karambol za vajenca srečno iztekla ter sta ostala on in kolo brez poškodb, je Farič odnesel več prask in zvito kolo. Ker jo je hotel vajenec kar na kratke popihati, ga je zgrabil Farič za ovratnik ter ga odvedel lastnoročno na stražnico.

Težja nezgoda se je pripetila v noči na nedeljo v kurilnici. Kurjač avstrijskega tovarnega vlaka Roman Gutschel je hotel namazati svojo lokomotivo. V tem pa je premalo pazil na svojo okolico in kar naenkrat zdrknil v globok čistilni kanal, kjer je priletel na cementna tla ter obležal z nevarnim notranjimi poškodbami. Ponesrečenca so reševalci prepeljali v bolnišnico.

Storklja na sneženi cesti

Storklja na cesti se je pojavila sinoči v neposredni bližini bolnišnice na Tržaški cesti. Mlada 20 letna žena iz okolice Poljana je hitela v Maribor v porodnišnico, pa je bila nekoliko pozna. Na Tržaški cesti je porodila otroka; z rešilnim avtomobilom so jo prepeljali v porodnišnico.

Smrtna kosa

Dvoje smrti so imeli danes v bolnišnici. Umrli je v starosti 57 let tesar Andrej Kranjc. Pokopali ga bodo v torek ob 3 popoldne iz mrtvašnice na magdalensko pokopališče. — Smrt je pokosila Julijano Mlakar, 39 letno posestnico iz Vrhlaga. Pokojnico bodo prepeljali v torek v domačo faro, kjer jo položijo v večnemu počitku. Svetila pokojnika večna luč, žalujočim naše sožalje!

In jo pričlopiti Jugoslaviji. Tam pa so take gospodarske razmere, da prihajajo kmetje eden za drugim na boben. Kako je pa pri nas na Koroškem, pod Avstrijo? Najlepše kmetije so skoraj vse zadolžene in gredo rakom žvižgat.

Ze prihajajo posredovalci Heimatbunda, ki nezavedne, kakor tudi zavedne Slovence nagovarjajo, naj svoje kmetije prodajo Nemcem iz Reicha, ker da bodo leti prinesli denar v deželo. Tisti, ki bi prodali, pa bi seveda vsi ostali kapitali takoj porabili in nato — na občino po podporo!

Nočne vaje nemške mladine

Se nekaj: Zvedeli smo, da v Labudski dolini in tudi drugod v Avstriji po trgih in mestih telovadna društva delajo celonočne vaje po vzoru vojskih, namesto pusk imajo pištole. Torej vse po fašističnem načinu, torej se vendarle dela na vojni. Zato treba previdnosti.

Kaj dela v Ljubljani?

Ze od sobote se mudi v Ljubljani g. Scheibelbauer, šef informacijskega oddelka pri deželni vladi v Celovcu, bivši avstrijski stožnik. Po kakšnem opravilu je prišel g. Scheibelbauer k nam, ne vemo točno. O njem je vemo, da piše razprave, v katerih pobija zahteve koroških Slovencev po narodnih pravicah. Morda pa smo mu le tako pri sreč, da poizveduje o čuvstvih, ki jih je v nas zbudile postopanje njegove vlade s koroškimi pevci? Če je prišel k nam po tem opravilu in samo po tem, je to res gentlemenko!

da so se držali morda doma. Ampak drugi? Največ jih je posedalo po kavarnah in zabaviščih, ki ostanejo koncem koncev vendarle za Ljubljancana najprivlačnejša zatočišča.

V dopoldanskih urah se je pač gnetlo dovolj ljudi na promenadi. Tisti, ki šele mislijo postati smučarji, so postajali pri Magliču na Aleksandrovi cesti, ki je pripravil v vseh svojih trgovskih prostorih lepo urejeno razstavo blaga in obkaj, za smučarje posebej. Tudi razstava radijskih aparatov na Miklošičevi cesti, ki jo je uredila naša radiopostaja, je imela precej obiskovalcev ter resnih zanimancev.

Na policiji so imeli lep mir. Edino pred bolnišnico je našel stražnik izgubljenega revčka, umobolnega, ki ga je tam kratko in malo pustil sluga neke podeželske občine, ki je bebec prignat v bolnišnico, pa ga tam niso mogli sprejeti. Na policiji z revežem seveda niso vedeli drugega početja, pa so ga oddali mestni odgošni postaji, ki ga bo poslala tja, odkoder je prišel. Pri njem niso našli nobenih listin, ki naj bi izpričevale njegovo osebnost. V žepih je izgubljenec imel samo nekaj koščkov papirja, ki je bil ožgan. Dejal je: »Niso mi dali molitvenika, naj pa še to imajo.« In je iz tega vzroka zažgal vse papirje, ki jih je imel s seboj.

Velike božične jaslice

za cerkve in kapele in dom, več garnitur v zelo lepi izdelavi, nudimo po znanih cenah. Poslije lahko en kip pred nakupom na ogled. V zalogi imamo še nekaj bogato vezanih plaščev po starih cenah.

»ECCLESIA« IZDELKI

Ljubljana, Prisojna ulica 5.

Novo mesto

V torek gostujejo v Prosvetnem domu člani ljubljanske drame. Igrali bodo vlezabavno todeljansko komedijo »XYZ«. Avtor je znameniti nemški pesnik. Igra je duhovita, komična in dovipna. Tekom enajzga se srečno razreši zastojljana ljubzenska dejanja: x+y=z. V igri nastopijo prve moči ljubljanske drame: gđ. Maša Slavčeva ter gg. Slavko Jan, France Lipah, Milan Skrbinšek in Rado Zelenik. Režijo vodi g. Milan Skrbinšek. Igra se je igrala v Ljubljani z velikim uspehom in bo brez dvoma privabila Novomeščane, ki so želini oddiha.

Novi pohodi stradalajočih v Washington. Washington je znova postal cilj demonstracij ameriških brezposelnih, ki se stekajo vanj iz vseh delov Združenih držav. Naša slika kaže pohod lačnih po Washingtonu. Demonstrantje nosijo table, na katerih so napisane njihove zahteve. Na prvi deski stoji: »V Washington! Zahtevamo kruha, obleke in obuvala za delavske otroke!«

Le materina beseda gre do srca

Verouk in materinščina v luči cerkvenega prava

Dr. Eichmann, profesor cerkvenega prava na vseučilišču v Monakovem, je nedavno priobčil v bavarskem duhovniškem listu razpravo o važnosti materinščine pri poučevanju verstva. Svojim tehičnim razmotiranjem je dal naslov »Verouk in materinščina v luči cerkvenega prava«. Razprava je toliko večjega pomena prav v trenutku, ko bi italijanska vlada rada prisilila slovenske duhovnike na Primorskem in nemške na Južnem Tirolskem, da bi poučevali slovenske, oziroma nemške otroke verouku v italijanskem jeziku. Duhovniki so zapustili osnovne šole, ko je fašistična vlada prepovedala poučevati otroke v njihovem materinem jeziku, in so na ukaz svojih škofov pričeli razlagati otrokom Kristusov nauk v cerkvi. Nedavno je hotela fašistična vlada spraviti na Južno Tirolskem kar 90 italijanskih duhovnikov, ki naj bi zasejali razdor v nemške fane in razcepili katoličane v dva tabora, ki naj bi se najljubše fašizmu pobijala med seboj. S poučevanjem verouka v šoli naj bi najprej odtujili domačemu duhovniku otroke, potem polagoma še ostale vernike. Kakor znano, se je Vatikan uprl temu koraku fašistične vlade in tirolski škofi so prejeli od Svete stolice ukaz, da prepovejo delovanje teh duhovnikov, ako bi prišli v njihove škofije. Prav v tem trenutku so torej izvajanja odloženega monakovskega profesorja toliko bolj zanimiva. Priobčili bomo samo nekaj mest, ki so za nas važnejša.

Dušno pastirstvo v župniji izroča cerkveno

pravo župniku in od škofa mu dodeljenim pomočnikom. Pastirstvo mora biti enotno pod župnikovim vodstvom. Bistveni del njegovega delokroga je versko poučevanje odraslih in otrok. V smislu cerkvenih postav (kanon 464) ima župnik pravico in dolžnost, da izvršuje pastirstvo v polnem obsegu in taisto lahko zabrani vsakemu tujemu duhovniku. Njegova naloga je (k. 1330) deliti otrokom pouk za prvo spoved, sv. obhajilo in birmo in jih poučevati v ostalih rečnicah. V smislu kanona 1332 mora župnik poučevati odraslene »sermone an eorum captum accomodatos, to je v besedi, ki je ljudstvo razume in mu je domača. Ta vedno upoštevana postava velja v še večji meri za poučevanje otrok. Z otrokom naj se govori v besedi, ki sega do njegovega srca in razuma in nikakor v tujem nerazumljivem jeziku.

Cerkveno pravo proglašja naravno pravico za božjo, katere se ne sme nikdo dotakniti. Sam sedaj vladajoči papež Pij XI. je nedavno izjavil škofu v Osnabrücku (temu je namreč sv. oče povelil pokroviteljstvo nad vsemi nemškimi katoličani, ki bi vajen izven Nemčije in Avstrije — prip. ured.), da imajo verniki naravno in nadnaravno pravico, da se jim deli verouk in vrši dušno pastirstvo v materinščini. Sveta in nedotakljiva je otrokova pravica, da govori z Bogom in o Bogu v jeziku, ki se ga je pričel od matere in ki ga govori narod, kateremu pripada. Le materina beseda pride iz srca in gre k srcu.

Operacija srca ni več redkost

Veliko pozornost so zbudili najnovejši poskusi moskovskega inštituta za transfuzijo krvi pri operacijah srca. Ruska zdravniška Jankovski in Brjuhanjenko sta sestavila aparat, ki silno olajšuje operacije srca. S svojim aparatom sta najprej napravila poskus nad psom, kateremu je bila odsekana glava. Še po šestih urah, potem ko je bila glava ločena od trupla, se je s tem aparatom posrečilo spraviti v cirkulacijo kri v glavi sami, kakor tudi v telesu. Srce je v trupu zopet pričelo biti. To iznajdbo omenjenih zdravnikov je preizkusil moskovski kirurg Tjerebinski. Izvršil je več operacij srca na živalih. Profesor je razsek srce in tudi posamezne žilke. Izvršil je na njih vse mogoče operacije, napravil na njih 17 šivov, nato je srce zopet prišlo in ga napolnil s krvjo. Vsa operacija srca traja 4 do 5 minut. Službo srca in pljuč je za ta čas opravljal Brjuhanjenkov aparat, ki je deloval brezhibno. Na ta način je operiral deset psov. Te poskuse je prof. Tjerebinski izvršil pred dvema letoma in ti psi še danes živijo v zavodu za transfuzijo krvi. Periódni pregledi psov potrjujejo, da so bile operacije izvršene brez vsake pogreške.

Ruski zdravniki so izkušnje, ki so si jih pridobili pri poskusi na pseh, uporabili pri operacijah človeškega srca. Sotrudnikom inštituta se je posrečilo sestaviti več kemičnih spojin, ki obdržijo kri v tekočem stanju. Prvotno vrednost obdrži ne samo spuščena kri, temveč tudi tista, ki je ostala v organizmu. V tem stanju se kri lahko vzdrži nekoliko ur. Ti preparati ali specifični stabilizatorji imajo to svojstvo, da povzročijo hiter padec temperature. Zato upajo zdravniki, da jih bo mogoče uporabiti kot zdravilna sredstva tudi pri drugih boleznih.

Starši brez otrok bodo kaznovani

Statistični podatki o številu rojstev v preteklih desetih letih so fašistične oblasti precej vzemirili, ker potrjujejo dejstvo, da se je število rojstev pričelo tudi v Italiji naglo krčiti. V primeru s podatki iz leta 1930 je padel presežek rojstev nad primeri smrti za okoli 170.000. Najprej se je oglasil »Popolo d'Italia«, glavno glasilo fašistične stranke ter opozoril javnost na to delikatno vprašanje. Za njim je priobčil »Popolo di Roma« nov članek. Članek pravi, da mora država z vsemi sredstvi pobijati omejevanje rojstev, posebno šola mora vzgajati otroke za družino. Tisk, kakor tudi javne predstave morajo ljudstvu pokazati potrebo številnega potomstva. Država bo morala tudi s kaznjami (!) prisiliti starše, naj imajo otroke. Če sta bila pri judih, piše list, neplodnost in celibat nekaj nenavadnega, če je Sparta očete petih otrok oprostila vseh davkov, če v Atenah ni mogel postati oče brez otrok državni uradnik, mora biti tudi v 20. stoletju mogoče uveljaviti nove ukrepe, da se narodu zajamči potomstvo.

Milinarji!

RE. prono, sijo in tečma kupite naenkrat pri A. VOLK, LJUBLJANA Veletrgovina tita in moka. Rešljiva cesta 24.

Javna dražba

registrirane blaginje »National« se bo vršila dne 12. decembra ob 16 v Javnih skladiščih (Balkan), Dunajska c. 33. (o)

Žaga

Stvar je neresljiva in jo radi tega predlagam izvedenec v preprogi. Izvedenci naj imajo pri tem stalno pred očmi, da gre za dobrobit in bodočnost mojega vnuka. Kajti moj vnuk ni v precepu, on je postal žaga.

Premislite celo zadevo, predlagam jo z ljubeznijo in skrbjo in strahom. Seveda s pridržkom, če se dražba ponesreči.

Moja hči ima univerzo in njena stroka je neke vrste primerjanje. Zmerja jezike ali kaj. Profesorica je. Jaz sem davkar Ozeba Peter. Moja žena je gospa Ozeblina. To je po novem pravopisu in tako piše moja hči. Akademsko izobražena hči ima za moža profesorja Ozebla. In so rekli, da je dobila za svojo Ozebo Obliz in se povsod piše, po stelah, po podu, v mivki na Savi in otrokom v izpričevalo Ozeba-Obliz. To mi je bilo všeč in sem ji dajal tako potuho, kajti s tem je vsaj za kratek čas še rešeno moje rodbinsko ime, ker nimam sina.

Moj zet je skromen človek in ko je dobil sina, se ni brigal za ime in sta mu dali ime moja hči in moja žena. In sta rekli, naj bo Peter, kar pomeni skalo.

Ta fant je šel v šolo in tistokrat je izbruhnilo prvo vprašanje, ki je pretreslo mir dveh družin. Moja hči je zahtevala, da morajo fant vpisati v šolo z obema primikoma, daši je prav za prav Obliz že izgubil svojo moč ob krstu, ker se ni brigal za svojo pravico. Toda učitelj je bil drugega mnenja. Da primke matere še ni enakopraven očetovemu in da ne more ustreči. Otrok da je zakonski in tu ni izhoda. »Če bi pa bil nezakonski?« »Potem bi se pisal Ozeba.« »Tako! Saj smo vedeli, da zakon ruši enakopravnost žene! Če bi bila to prej premislila!« »Če ni, pa nile je skomizgnil učitelj z rameni.

Moja hči je postala odkrita borka za žensko enakopravnost; tako je v tej stvari občutila, da

Če se zanimaš za radio

FOERSTERJEV VEČER.

V okviru večerov slovenskih skladateljev, ki jih organizira Prosvetna zveza v Ljubljani, smo elišali v prenosu že Aljažev in Devon večer. To sredo je na vrsti prenos Foersterjevega večera. Uvodno besedo bo govoril dr. A. Dolinar, nato bo sledil koncert Foersterjevih pesmi in skladb. Nastopili bodo pianistka gd. Hedvika Poženel in Slovenski vokalni kvintet. — Anton Foerster sicer ni bil Slovenec po rodu. Rodil se je namreč v Osnabrücku na Češkem. Kljub temu je popojnoma zrastel z nami kot skladatelj, dirigent, organist, pedagog in reformator naše cerkvene glasbe. V Pragi je študiral pravo, zraven pa glasbo in poleg tega učil na Mikovem in Smetanovem zavodu kot učitelj glasbe. Nato je odšel iz domovine. V Senju je našel službo kot stolni organist in zborovodja. Ustanovil je celo lastno glasbeno šolo. L. 1868 pa je prišel v Ljubljano in prevzel službo organista in zborovodje v stolnici. Brž se je znašel v vsem tedanjem slovenskem kulturnem življenju: postal je zborovodja Narodne žitnice in dirigent Dramatičnega društva. Prevzel je poučevanje glasbe in petja na ljubljanskih srednjih šolah. A ni se udejstvoval kot zborovodja in glasbeni pedagog, sam je tudi glasbeno ustvarjal. Veliko je število njegovih cerkvenih skladb, nič manjše število koncertnih svetnih p-smi in zborovskih skladb. Znana je njegova opera »Gorenjski slavček«.

POSTAJE NAD 100 KW PREPOVEDANE!

Madridska konferenca, ki se zboruje in bo še nekaj časa zborovala, je sklenila na predlog Anglije, da se prepove gradnja postaj z več kot 150 oz 100 kw. To velja seveda le za v bodoče. Že obstoječe močnejše postaje ali pa take, ki so vprav v gradnji (Praga, Dunaj, Budimpešta, Pariz, Toulouse, Rennes in Lipsko), so od te določbe za enkrat še izzete. Predlog Anglije se opira na izjavo, da služijo postaje predvsem narodnim potrebam in da morajo biti le toliko jakke, da se v območju svojega naroda ali države zadostno slišijo. Poslej bo torej veljala določila, da sme oddajati postaja z valovno dolžino nad 1000 m kvečjemu z jakostjo 150

izdelujejo se najnovejši modeli otroških in igračnih vozičkov, triciklji, razna novejša dvokolesa, šivalni stroji in motorji Velika izbira. — Najnižje cene. — Ceniki franco. Tribuna F.B.L., tovarna dvokoles in otroških vozičkov Ljubljana, Karlovska cesta št. 4. 191

Špecerisko in kolonijalno blago. umetna gnojila. cement itd. itd. dobavlja Gospodarska zveza v Ljubljani

Orjaško bombno letalo tipa Farman, katerega krila merijo 36 metrov in ki lahko leti 4000 kilometrov daleč v sovražno deželo. S seboj lahko vzame poldrugo tona bomb. Kljub temu lahko leti z brzino 200 km na uro

kw. postaja s pod 1000 m dolgim valom pa kvečjemu z jakostjo 100 kw. Menimo da je to prvi korak za ureditev kaosa v etru. Do reda pa je še prav hudo daleč.

DROBTINE.

V Nemčiji bodo v kratkem postavili radijske avtomate, s katerimi bo za majhen denar možno poslušati eno ali več postaj po prosti izbiri.

Francija je nedavno uvedla davek na vse vrste aparatov, tako na detektorje kakor na elektronske aparate, nima pa še take v našem smislu.

V Angliji so nedavno dosegli peti milijon poslušalcev. Na kmetih, v Sussexu, se je našel tri milijonski poslušalec... Zdi se, da bo Anglija tudi zanjprej ostala na čelu vseh dežel po številu poslušalstva. Vzrok so brezdvoma izvršni sporedi, ki so, kakor vse kaže, najučinkovitejša reklama za postajo in propaganda za radio!

V Pragi se večkrat na teden oddaja po radiu ton A, da si po njem poklicni glasbeniki uglaše glasbila. To je vsekakor mnogo točneje kakor ugaševanje po klavirju. Tako radije vendarle podpira glasbenike, čeprav je ta podpora, če bo ostala, osamljena.

V kratkem bomo slišali nov kratek zvočni film z naslovom »Zveneči rokopi«. Pri tem se seveda podajanje prav nič ne spremeni. Novo je zgolj to, da začujemo tako glasbo, ki je nihče poprej ni igral... Tako se izognemo vsem nedostatom glasbil in poslušamo — slikano glasbo...

S smučmi in s kamero po slovenski deželi

V ponedeljek, 12. t. m. ob 20 nastopi v dvorani OUZ na Miklošičevi cesti znani mariborski planinec in fotoamatir Vlado Cizelj z velezanimim predavanjem o svojih turah po slovenskih Alpah, po zimskem Pohorju, slovenski Koroški in v masiv Velikega Kleka, kralja Visokih Tur. Predavanje bo spremljalo okrog 160 izbranih diapozitivov. Foto-klub »Ljubljana«, pod katerega okriljem se bo vršilo to predavanje, misli, da se je z njim na najprimernejši način oddolžil našemu sportnemu svetu pred otvoritvijo zimske sezone, a tudi vsem ljubiteljem fotografske umetnosti, katerim bo predavatelj iz svoje velike izkušnje ustregel z mnogimi nasveti. G. Cizelj je tudi v inozemstvu priznan strokovnjak in bo s tem predavanjem na povabilo nastopal tudi po podružnicah Nemškega in Avstrijskega planinskega društva. Predavanje, ki ga je imel pred nekoliko dnevi v Celju, je privabilo veliko število občinstva in je zelo ogromno priznanje. Tudi Ljubljana po vsej priliki ne bo zaostajala in

TRIGLAVSKE STRMINE

prvi slovenski visokogorski film o mogočni triglavski SEVERNI STENI

»Veleturist« DANILO

AAA

Redne predstave ob 4, 7, 9 uri v Kinu Dvorc.

Tel. 27-30 Tel. 27-30

POGOVOR NA ULICI

»Če se na ulici srečata pametni in neumni ter se začneta pogovarjati, kdo od njiju bo šel prvi po svojem potu?«
»Seveda pametni!«
»Tako je. Torej zbogom, dragi prijatelj!«

NEKDO RABI POTNI LIST

»Ste li francoski državljani?«
»Da, moja mati je bila Francozinja. Ona se je v Nemčiji poročila z Italijanom.«
»Kje ste se pa rodili?«
»Rodil sem se na neki španski ladji, ki je plula proti rtu Dobre nade. Moji starši so umrli v Braziliji, ko mi je bilo osem let. Takrat me je za svojega vzel neki Kitajec, s katerim sem šel v Rusijo...«
»Nehajte, nehajte! zakliče obupani uradnik »vi ste torej Zveza narodov.«

Domači slovenski zavod je Vzajemna zavarovalnica v Ljubljani

v lastni palači ob Miklošičevi in Masarykovi cesti.

Sprejema v zavarovanje:

1. Proti požaru a) raznovrstne izdelane stavbe kakor tudi stavbe med časom gradnje b) vse premično blago mobilije, zvonove in enako: c) poljske pridelke, žito in krmo
2. Sprejema v življenjskem oddelku zavarovanje od do smrti in mrti: a) rentne in ljudske zavarovanja v vseh kombinacijah, posmrtninsko zavarovanje »Karitas«
3. Ne-gode poedincev, družtev, kolektivna delavska zavarovanja. Jamstvena in vsa moderna avtomobilja ka zavarovanja.
4. Vlom, zvonove in steklo proti prelomu ali razbitju.

Zavarujte sebe in svoje meje edino pr. domači slovenski zavarovalnici

predmetov po eni in isti osebi ob istem času v istem prostoru. Bolj zapletene stvari še nisem videl.

In tako sta žagala. »Peter, igraj vijolino! Zdaj je čas!« »Peter, slikaj oblake! Zdaj je čas!« In ga mati Miha vleče v sobo. In ga oče Miha tira iz sobe.

Tako je fant postal obupana žaga: Hči stoji za vrati in vleče vijolino v sobo, zet stoji pred vrati ter vleče slikarja v naravo. In žagata z njim prag. Peter je zdaj že nevturalen, toda spočetka ni bil in je najprej pomagal očetu, da bi ušel na vrt, pa ga je mali jezero potegnili še za uho.

»Ti nimaš pri tem odločati!«

Ker so vsi trije ob istem času doma, imajo vsi priliko za to telesno vajo. Onadva žagata, Peter pa dobiva moč in dolge roke.

Meni ni preostalo drugega, kakor da sem hodil od urada do urada, da bi fanta adoptiral. Pa so dejali, da ne gre, ker že imam hčer in naj poiščem takšnega, ki je toliko star in nima otrok.

Da, našel sem plemenito srce in je bil to postrešek št. 67. Rekel je, da gre za kovača tudi na sodnijo, če bo pa moral čakati in izgubiti kaj na času, pa več. Samo sedeti da ne more za drugega, četudi bi rad, ker sta z jočarjem v botrini.

Toda gospod sodnik, prav tisti, ki ne ve, kaj je enakopravnost, nama je razložil, da mora dati oče takšno in takšno izjavo.

Stvar sem zelo obrazložil in mu predložil, da je za zdrave vnuka Peterja najbolje, če izjavo da. Postrešek št. 67 je čakal takrat v veži in naletel na hčer in ji povedal, da mu gredo trije kovači za pot in čakanje. (To se jim dobro godi; jaz jih vidim pod svojim oknom, da čakajo cele dneve!) Hči se je za stvar zanimala in mu dala še kovača povrh ter planila k nama. Da to ne gre, da bi kdo dajal izjavo brez nje, ker je za enakopravnost. In da je ona rodila sina in da ima pravico do

njeja večjo nego oče. Tako. Zet je začel dokazovati, da ima mati enako pravico do sina in ne večje. In se je s to izjavo ujel. Postrešek št. 67 je izjavil, da je pripravljen adoptirati tudi samo polovico. Levo stran za kovača dražje, ker je tam srce in slepič.

Zdaj se je vnela pravda radi srca in slepiča. »Kaj slopič,« je dejal postrešek št. 67, »operirajte ga. Zdaj je moda in zdravniki imajo čas. Še provizijo utegnemo dobiti!«

»Kaj pa srce,« je vzkliknila hči. »Peter ima moje srce. In kjer je moje srce, tam je moja polovica!«

Grozno, grozno. Meni se je začelo mešati po glavi. Za tisti dan sem odposlal postreška, kajti tu sem videl težko pravno zadevo in sem stopil k odvetaiku.

»Gospod,« sem se odkašljal, »če ima kdo lepo igračo, ki je last tudi drugega, pa se ne moreta zediniti, kdo jo bo uporabljal, kaj se zgodi po zakonu?«

»Otroci morajo poslušati starše!« je dejal. »Če pa niso več otroci, temveč že odrasli?«

»Potem ne rabijo igrače!« je odvrnil. »Ze, ampak če jih imajo?«

»Potem velja tisto o nerazdeljivi skupni lasti! Na dražbo in izkupiček se razdeli!«

To sem razumel. Namreč na dražbo. Plačal sem njegov svet in šel k časopisu in oglasil, da se bo tega dne v hiši toliko in toliko prodajal na dražbi fant toliko in toliko star.

Ko sem se vrnil, sem videl, da moja hči in zet spet žagata prag in da je moj vnuk Peter žalostna in obupana žaga med njima in da so mu roke dolge, dolge.

Zdaj se pa je bojim, da ga ne bo hotel nihče kupiti radi njegovih dolgih rok in zato prosim izvedence za svet, kaj naj se zgodi, če ga ne prodam in bi moral ostati žaga do smrti enega svojih ljubitelj in ljubljanih roditeljev. Peter Ozeba.